



Debreceni Ítéltábla

Bf.I.818/2024/31.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2025. június 11. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2025. június 17-én kihirdette a következő

v é g z é s t:

A nyereségvágyból, aljas indokból, különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2024. szeptember 9. napján kihirdetett 6.B.61/2022/118. számú ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja Terhelt2 II. r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 88 820 (nyolcvannyolcezer-nyolcszázhusz) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből Terhelt1 I. r. vádlott 29 400 (huszonkilencezer-négyszáz) Ft-ot, Terhelt2 II. r. vádlott 59 420 (ötvenkilencezer-négyszázhusz) Ft-ot visel.

Terhelt1 I. r. vádlott tényleges tartózkodási helye: büntetés-végrehajtási intézet, Terhelt2 II. r. vádlotté pedig a büntetés-végrehajtási intézet1.

A másodfokú határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben írt üggyöntő határozatában Terhelt1 I. r. vádlottat a Kazincbarcikai Járásbíróság 14.Bpk.430/2019/3. számú határozatában hamis vád büntette miatt próbára bocsátást kimondó rendelkezésének hatályon kívül helyezése és a próbára bocsátás megszüntetése mellett bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

(továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), c) d) és k) pont], társtettesként elkövetett magánlaksértés vétségében [Btk.221. § (1) bekezdés] és hamis vád büntetében [Btk. 268. § (1) bekezdés a) pont]; Terhelt2 II. r. vádlottat pedig társtettesként elkövetett emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b), c) d) és k) pont] és társtettesként elkövetett magánlaksértés vétségében [Btk.221. § (1) bekezdés]. Ezért mindkét vádlottat életfogytig tartó – fegyházban végrehajtandó – szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a határozatlan ideig tartó büntetésnél a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja 35 év. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időt. A vádlottakkal szemben személyenként 50 000 Ft erejéig vagyonekobzást rendelt el. Határozott a lefoglalt bűnjelekről (a lefoglalás megszüntetése mellett kiadás, megsemmisítés, tárgyleltárba helyezés). Továbbá részben külön, részben egyetemlegesen kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült büntügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen védelmi fellebbezések bejelentésére került sor, míg az ügyészség a határozatot mindkét vádlott vonatkozásában tudomásul vette (118. sorszámú elsőfokú bírósági tárgyalási jegyzőkönyv 18. oldal).

[3] Terhelt1 I. r. vádlott felmentés, védője elsősorban felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése, Terhelt2 II. r. vádlott és védője szintén a bűnösség megállapítása miatt felmentés, másodsorban enyhítés céljából terjesztettek elő perorvoslatot az ítélet kihirdetését követően.

[4] A védelmi jogorvoslatot Terhelt1 I. r. vádlott másodfokú eljárásban kirendelt védője indokolta részletesen. Álláspontja szerint az a tény, hogy a helyszínen a sértetről és környezetéről biztosított számos biológiai minta, nyom, DNS profil egyike sem származik Terhelt1 I. r. vádlottól, figyelemmel a cselekménysor jellemzőire, valamint a ruhaneműk és a testek szükségszerű érintkezésére is, a vádlott védekezését támasztja alá és az elsőfokú ítéletben foglaltak ellen szól, azaz: nem állapítható meg, hogy a vádlott részt vett a szexuális cselekménnyel is kísért emberölésben, ezért elsődlegesen felmentésére, másodsorban pedig a büntetés enyhítésére és határozott tartamú szabadságvesztés alkalmazására tett indítványt (24. sorszámú másodfokú irat).

[5] Terhelt2 II. r. vádlott védője kiemelte, hogy sem terhelti, sem tanúvallomásokkal és objektív adatokkal, tárgyi bizonyítékokkal sem igazolt, hogy e terhelt – akik végig tagadta az eljárásban a gyanúsításban és a vádban foglaltakat – részt vett a bűncselekmény elkövetésében. Az I. r. vádlott többféle vallomást tett és terhelő vallomásai nem voltak egységesek, másrészt nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy jelen ügyben is hamisan vádolt mást az elkövetéssel (tanú13) amiért jogerősen el is ítélték. Egyes zárkatársak a vádhoz mérten is csak részlegesen terhelő vallomásai az elítélés alapját érvei szerint nem képezhetik. Emellett döntő, hogy e vádlott nyomát, biológiai mintáját, nyomait a hatóság nem lelte meg és rögzítette a helyszínen, a széleskörű szakértői bizonyítás terhelő adatot nem szolgáltatott, ezért elsődlegesen a vádlott általi elkövetés hiánya, másfelől pedig részvétele bizonyítottságának hiánya miatt felmentését kérte. A bűnösség megállapításra esetére pedig az enyhítő körülményekre (büntetlenség, nehéz személyi és életkörülmények,

személyiségzavar, nem kezdeményező szerepe) tekintettel méltányos büntetést indítványozott (14. sorszámú másodfokú irat).

[6] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.31/2024/7. számú észrevételében a védelmi perorvoslatokat nem tartotta alaposnak. Indokai szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási anyag helyes értékelését követően megalapozott tényállást állapított meg, törvényesen vont következtetést mindkét vádlott bűnösségére és a cselekmények minősítése is nagyrészt megfelel a büntető törvénynek. Az idős sértett elleni szexuális cselekményrész azonban nem a Btk. 160. § (1) bekezdés c) pontja szerint, hanem a Btk. 197. § (1) bekezdés a) pontja és a (3) bekezdés c) pontja alapján többek által elkövetett szexuális erőszak büntettének minősítendő, mivel az ölési cselekménynek nem szexuális eredetű volt a motívuma, ezért ilyen esetben a más okokból súlyosabban minősülő élet elleni cselekményt a nemi élet szabadsága elleni büntetett bűnhalmazatban kell megállapítani. Ennek megfelelően az ítélet részbeni megváltoztatására, a büntetést arányosnak tartva, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt.

[7] A másodfokú bíróság a védelmi fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[8] A nyilvános ülésen az ügyészség képviselője és a védők érdemi nyilatkozataikat fenntartották, Terhelt1 I. r. vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt felszólalni, Terhelt2 II. r. vádlott pedig ártatlanságát hangsúlyozta.

[9] A fellebbezések nem alaposak.

[10] Az ítéltábla – a védelmi perorvoslatok okára és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény minősítésére, a büntetékiszabásra, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is. A Be. fellebbezési rendszerében is főszabály a teljes felülbírálat. Jelen esetben az ügyészség perorvoslata támadta a tényállást és a szándék formáját is, mely a minősítés része, ezért korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[11] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné. Erre a fellebbezők sem hivatkoztak.

[12] Az ítéletet nem befolyásoló, de megjegyzést igénylő relatív eljárásjogi szabálysértés történt viszont annyiban, hogy az elsőfokú bíróság a törvény helytelen alkalmazásával tévesen bizonyítékként értékelte Terhelt2 II. r. terhelt műszeres vallomásellenőrzésével kapcsolatosan készült szaktanácsadói nyilatkozatot (elsőfokú ítélet indokolása [238]-[243] bekezdések), illetve a vizsgálatra vonatkozó szaktanácsadói tanúvallomást. Erre azonban perrendszerűen nem kerülhet sor, az ügyészség – amint erre utalt a törvényszék is – nem is hivatkozott az egyébként a II. r. vádlottra nézve valóban terhelő, de az értékelhető bizonyítás részét nem képező adatokra.

A Be. 165. §-a taxatíve nevesíti azokat a bizonyítási eszközöket, melyek bizonyítékot hordozhatnak, s azokat a bíróság szabadon értékelheti [Be. 167. § (4) bekezdés]. Közöttük azonban nem szerepel a műszeres vallomásellenőrzés, melyet a törvény 206. §-a bizonyítási cselekményként nevesít. Ilyen vizsgálatot a 212. § (1) bekezdése értelmében kizárólag az ügyészség vagy a nyomozó hatóság végezhet, tehát a bíróság nem, míg a (2) bekezdés arról rendelkezik, hogy a műszeres vallomásellenőrzés során szaktanácsadó igénybevétele kötelező, aki az eljárásról és megállapításairól tanúként hallgatható ki. A hivatkozott törvényszakasz iránymutatásai mellett a bírói gyakorlat is töretlen abban, hogy a szaktanácsadói nyilatkozat nem használható fel törvényes bizonyítékként, mert a műszeres vallomásellenőrzés a nyomozás során jelent orientáló adatot a bizonyítékok összegyűjtéséről gondoskodni köteles nyomozó hatóság számára. Ezen az sem változtat, hogy a szaktanácsadó tanúként hallgatható ki és a bíróság a tárgyaláson részletesen kihallgatta a vizsgálatot végző tanú10-et (74. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 50-60. oldal). A Be. vegyes, részben szabad, részlegesen kötött rendszeréből is következik e dogmatikai alapvetés. Kérdés, hogy egyáltalán a bírósági tanúkihallgatásnak mi lehet oka és célja, ha a vallomás tartalma az ügy eldöntése szempontjából értékelhető bizonyítékot nem jelenthet. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a törvény ugyan a bírósági kihallgatást nyilván nem zárja ki, de a tanúkihallgatás elsődlegesen a nyomozás részét kell képezze, ez következik a jogintézmény céljából és produktumának értékelhetőségéből is.

Mindezek alapján a nyilatkozatok értékelését a másodfokú bíróság a Be. 167. (5) bekezdése alapján mellőzte, mert a vizsgálat eredménye sem közvetlen, sem közvetett vagy származékos bizonyítékot nem alkothat (Debreceni Ítéltábla Bf.I.31/2025/33.[11].) Ez elvi bizonyítás törvényességi, bizonyíték-értékelési kérdés, ezért a helyes gyakorlat érdekében nem volt mellőzhető az ítéltábla részletes észrevétele attól függetlenül, hogy az eljárási szabálysértés megalapozatlanságot nem eredményezett és az ítéletet nem is befolyásolta, mert más, törvényesen beszerzett és szabadon értékelhető bizonyíték alapján a tényállás aggálymentesen megállapítható volt.

[13] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az általa megállapított tényállás a fő részekben döntően megalapozott, azonban kisebb hiányosság, iratellenesség és helytelen ténybeli következtetés volt észlelhető egyes részlettények, így az elkövetési idő, a cselekmény idején az időjárási viszonyok, egyes sérülések keletkezése és vádlottak által véghez vitt szexuális motivációból fakadó cselekvőség kapcsán. Bizonyos (módosítást igénylő) lényeges tényeket ugyan a bizonyítékok értékelésére vonatkozó indokolás tartalmazott, illetve megfelelően rögzített, viszont a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontjának előírása, a törvényi főszabály szerint a büntetőjogilag jelentős, a vád tárgyává tett múltbeli tényeket az ún. történeti tényállásnak kell tartalmaznia attól függetlenül, hogy az indokolás más részeiben megjelenő tények is a tényállás részét alkothatják, de az annak tekintés

elsősorban a felülvizsgálati eljárásban és olyan rendes jogorvoslati eljárásban alkalmazható, ahol a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ha ugyanis nincs tényálláshoz kötöttség, a másodfokú bíróságnak nem csak joga, de kötelessége is a ténybeli hiba alakszerű javítása, melynek megvannak a Be. 593. § (1) bekezdése szerint a perjogi eszközei. Ilyen esetben tehát a tényállás kiegészítése, helyesbítése (ún. ténybeli kisreformáció) indokolt annak ellenére, hogy egyes tények a történeti tényállástól elkülönülve lettek leírva a sérelmezett ítéletben.

[14] A Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjában megjelölt megalapozatlanság csak részbeni és kötelezően elhárítandó (EBH2019.B.9, BH2019. 220), így azt a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés által a következők szerint küszöböli ki a tényállás kiegészítésével és helyesbítésével.

[15] *Elsőfokú ítélet indokolása [31] bekezdés: Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak este 18 órát követően indultak az idős, törékeny alkatú sértett1 sértett házához.*

[16] *A vádbeli estén hideg, késő őszi idő volt, fagyponthoz közeli alacsony hőmérséklettel.*

[17] *Nem igazolható, hogy a vádlottak olyan formában elélveztek volna, hogy a sértett testére, ruházatára, vagy testnyílásaiba ejakuláltak.*

[18] *A sértetti sérüléseknél az [54-55] bekezdésekből mellőzi a lehetőségre utalást és helyette a sérülések keletkezését állapítja meg.*

[19] A kiegészítés és helyesbítés alapjai.

[20] Az ítéltábla az elkövetés idejét érintően csak kisebb mértékben módosította a tényeket, elsősorban a terhelti vallomások, valamint Terhelt2 II. r. vádlott aznapi munkavégzésére tekintettel a munkaadó tanú3 tanú vallomásainak összevetésével, részben ténybeli következtetés által a közvetett bizonyítás szabályainak megfelelően. A 18 óra körüli elkövetési idő nagyrészt helyes a [31] bekezdésben, azonban a II. r. vádlott aznapi munkájára, a hazatérésre, valamint testvérével a cselekmény előtt töltött időre és a sértett felkereséséhez szükséges időre is tekintettel a valósághűséget jobban kifejezi az a tényállás, miszerint 18 órát követően került sor az elkövetésre. Teljes pontossággal az elkövetés ideje percre természetesen nem állapítható meg, de ennek nincs is jelentősége, mert 18 óra után már a cselekményt a vádlottak elkövethették, viszont esetleges 18 óra előtti elkövetést a bizonyítás anyaga megnyugtatóan nem támasztott alá.

[21] Az elkövetés idejére nézve az időjárási viszonyokat a 2022. november 26-án napján tartott, a bűncselekmény helyszínét leíró és vizsgáló nyomozási szemle adatai (jegyzőkönyv 1. oldal) alapján egészítette ki a tényállást a másodfokú bíróság. A mérlegelés indokai ugyan utalnak a hideg, késő őszi, szinte télies időjárásra, de azt konkrétan a tényállásban kell szerepeltetni, és erre a szemle alapján volt is lehetőség. Ennek többek között azért is van jelentősége, mert a sértett halálához a kihűlés is vezetett, másrészt a hideg helyszínen hagyás fontos tény a különös kegyetlen elkövetés megállapításához.

[22] Az egyébként Terhelt I. r. vádlott fő pontokban valóban elfogadható vallomásai arra utalnak, mintha mindkét vádlott ténylegesen el is élvezett volna a szexuális cselekmények során. Az elsőfokú ítélet is tartalmaz arra adatot a bizonyítékok értékelése során, hogy ejakulációra nem került sor, de ezt egyértelműsíteni kellett a történeti tények körében a valósághűség érdekében. Az igazolt az I. r. vádlott magát és társát terhelő vallomása, a helyszín adatai és az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján, hogy a lemeztelenített sértetten szexuális cselekményt végeztek még élő állapotában, de a genetikai szakértői bizonyítás tükrében az elvethető, hogy fizikálisan és biológiailag nyomot hagyó ejakulációra került sor. Ennek ellentmond nem csak a vádlottaktól származó DNS minták hiánya, de a vádlottak ittassága, életkora és a helyszín jellemzői, a hideg időjárási viszonyok is. Ez ugyan nem zárható ki, de kétséget kizáróan nem is bizonyított.

[23] A történeti tényállás [54-55] bekezdéseiben a bíróság nem rögzítette egyértelműen a tényeket a sérülések keletkezésével kapcsolatban, hanem a szakértői vélemény terminológiája alapján, mint lehetőséget vázolta, ahol nem zárható ki másként történés. A személyi bizonyítékok, elsősorban az I. r. vádlott beismerő vallomása és a boncjegyzőkönyvi adatok, valamint az orvosszakértői vélemény alapján levonható a ténybeli következtetés és azt le is kell vonni a határozott sérülés keletkezésére, mert a marasztaló bírói ítélet tényállásában többféle történésre, vagylagosságra, lehetőségekre utalás nem lehet feltüntetve, főleg a központi, meghatározó tények sorában.

[24] A kiegészítéssel a tényállás teljes mértékben *megalapozottá* vált és a másodfokú bíróság a határozatát a Be. 593. § (3) bekezdése alapján ezen, javított tényállásra alapította.

[25] A megalapozottság fogalmát a törvény pozitív formában nem határozza meg, arra a megalapozatlansági okok nemlétéből lehet következtetni. Ettől függetlenül rögzíthető, hogy általában a tényállás megalapozott, ha az elsőfokú bíróság (az elsődleges ténybíróság) a vádló által vád tárgyává tett és általa bűncselekménynek értékelt eseményt a vád keretei között, a tettazonosság elvének megfelelően a törvényes bizonyítás lefolytatását követően valósághűen, helyesen és hiánymentesen állapítja meg (BH2024. 106. [48-49] bekezdések, Kúria Bt.II.581/2023/5.). A precedens elvi állásfoglalása jelentős és követendő, a fontos ténykérdések kapcsán egyértelműen rögzíti a megalapozottság-megalapozatlanság fogalmát és elemzi a felülmérlegelés esetkörét, alkalmazási kérdéseit, melyekre a törvény egyértelműen nem ad mindig választ. A módosítást követően a felülbírált ügyben a tényállás a törvénynek és a Kúria gyakorlata által megerősített fenti elveinek megfelel.

[26] Rámutat e körben az ítéltábla, különös tekintettel a magyar büntetőeljárásban is már hatályos, részleges precedens jellegre, hogy a közzétett, eseti döntésekre hivatkozás indokolt, e döntések ugyanis az egységes bírói gyakorlat kialakítását, a vitás jogkérdésekben való eligazodást, és ebből következően a jogbiztonságot szolgálják (BH2020. 94., Kúria Bfv.I.486/2019.). A jelenleg hatályos szabályok szerint pedig a precedensektől való eltérés külön bírói indokolást is igényel és alapja lehet rendkívüli jogorvoslatnak is, ezért kiemelt fontosságú a Kúria gyakorlatának ismerete és követése, ezért a másodfokú bíróság több ponton is hivatkozott a követendő ítélkezésre.

[27] Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályainak megfelelően értékelte. Számba vette Terhelt1 I. r. vádlott érdemi részekben is módosított védekezését, Terhelt2 II. r. vádlott tagadó tartalmú terhelti vallomásait, a vádbeli cselekményről elsősorban közvetett tudomással bíró tanúk vallomását, az ügyben igen fontos helyszín adatait, a tárgyi bizonyítékokat, a széleskörű szakértői bizonyítás anyagát és a lényeges okiratokat is. A törvényszék a bizonyítékokat egybevetette és okszerű mérlegelésük után állapította meg a tényállást, mely tevékenysége a műszeres vallomásellenőrzéssel kapcsolatos korrekción túl már a perrendnek megfelel és alappal nem kifogásolható a másodfokú eljárásban. Indokolásában arról is számot adott, hogy a vádlottak védekezésével szemben miért a terhelt bizonyítékokat látta olyan meggyőző erővel összekapcsolódni, melyekre tényállást lehet alapítani (ítélet [100-238] bekezdés). Az elsőfokú bíróság az egyes bizonyítékok között fellelhető ellentmondásokat is észlelte, törekedett a feloldásukra, az ezzel kapcsolatos értékelő tevékenységéről szintén számot adva. Kétségtelen, miszerint Terhelt1 I. r. vádlott vallomásai több ponton is eltértek egymástól, még lényeges kérdésekben is, az önmagára és testvérére is terhelt adatokat tartalmazó vallomásait utóbb a terhelt visszavonta. Mindez azonban a felhasználásukra nem volt, nem is lehetett kihatással, hiszen amennyiben azok a perrendnek megfeleltek, a törvény szerint figyelembe is kellett venni a vallomásokat, egyenként, majd összességében is értékelve az egyéb bizonyítékokkal.

[28] Emellett az ügyben nagy jelentőséggel bírtak a ténybeli következtetések, azaz egy megállapított tényből a logika törvényei szerint a további tényeknek a megállapítása, mellyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság gondolati folyamata szintén hibátlan, alappal nem támadható a felülbírálati eljárásban. A ténybeli következtetés a közvetett bizonyítás része. Egy kétséget kizáróan megállapított tényből a bíróság a logika törvényeit, a tudomány állását, a természetes szemléletet és nem vitásan meggyőződését szem előtt tartva vonja le következtetéseit a ténykérdésekben. Helytelen a következtetés, ha a kiinduló, ún. alaptény hibás, vagy az helyes, de a további tényekre következtetés már logikai, vagy más jellegű hibában szenved. Jelen esetben egyik sem állapítható meg, a bírói következtetések alappal nem sérelmezhetők, az eltérő tényállás megállapítására csak a bizonyítékok eltérő értékelése után kerülhetne sor, ez viszont a tényállás megalapozottsága miatt felülmérlegelést jelentene.

[29] Az I. r. vádlott saját magára és testvérére is terhelt vallomásainak hitelességét erősítette meg a sértett lakásában rögzített helyszín, a szemle eredménye, mely a cselekmény

motívumára vont következtetést segítette egyrészt abban, hogy a kutatás nyomai az értéktárgyak utáni keresést, a sértett lemeztelenítése, ruháinak szétdobálása majd a test átmozgatása egyik helyiségből a másikba a szexuális indítatást támogatta. E két fő elem pedig az I. r. vádlott beismerő vallomásaiban markánsan megjelent. Másfelől a szemle illetőleg a törvényszék által a helyszínen tartott tárgyalás a lakóházba történt bejutás módjára szintén a beismerő vallomással azonos adatokat hordozott, a hálósobai ablaktábla sérült zárszerkezetének mozgatása ugyanis olyan helyismeretet igazolt, amivel Terhelt1 I. r. vádlott nyilatkozatai szerint a vádlottak rendelkeztek.

[30] Terhelt2 II. r. vádlott tényszerűen az eljárás során végig tagadta, hogy részt vett volna az eljárás tárgyát képező bűntettben, az általa megnevezett és kihallgatni indítványozott személyek viszont nem szolgáltattak számára alibit. Irányadó ez egyrészt tanú5 tanú18 tanúra, aki egyértelműen cáfolta, hogy a cselekmény napján találkoztak volna. Másfelől a vele napi rendszerességgel együtt dolgozó tanú3, tanú14, tanú15 tanúk nagyrészt a másnapi történésekről tudtak beszámolni, amikor hazaérkezve szembesültek a rendőrségi szemlével, tanú3 ekkor kért segítséget további ház körüli munkákban a II. r. terhelttől, nem pedig előző nap (Nyomozási irat II. kötet 506. oldal). E mellett azt egyöntetűen megerősítették, hogy a cselekmény tényállásban rögzített idejére a vádlott már biztosan visszaérkezett a településre (II. kötet 505. lapszám, 53. számú tárgyalási jegyzőkönyv 19, 23, 24. oldal).

[31] Azt helytállóan ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a II. r. vádlott volt zárkatársainak vallomása egyértelműen terhelő adatokat hordoz (ítélet [221-235] bekezdés). Közülük tanú10, tanú19 vallomása emelendő ki, akik előtt a II. r. vádlott elismerte, hogy – testvérével együtt – szerepe volt a sértett1 sértett sérelmére megvalósított cselekményben. A volt zárkatárs tanúvallomása tényszerűen képezhet törvényes bizonyítékot és fel is használható akkor, ha mint olyan származékos bizonyíték, mely a közvetlen bizonyítékokat támogatja, azokkal összhangban áll. Arra a törvényszék is kitért, miszerint a volt zárkatárs vallomásánál nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy vezetheti-e olyan személyes érdek, amely önmagában alkalmas lehet a valóságtól való eltérésre, annak torzítására ([223-225] bekezdés). Az elsőfokú bíróság az említett bizonyítékok értékelésekor e szempontoknak messzemenőkéig eleget tett, és helyesen állapította meg, hogy nincs perjogi akadálya a vallomások felhasználásának, hiszen beszerzésükre törvényesen került sor, az eljárási szabályokat megtartotta a hatóság és nincs adat arra, hogy olyan alku, a bíróság előtt nem ismert olyan „egyeztetés, egyezés” alapján került volna sor a tanúk felderítésére és kihallgatására, ami tartalmi oldalról vetne fel valós aggályokat a bizonyítás törvényességével szemben. Az ítéletben felhívott részlettények pedig valóban az értékelt közvetlen bizonyítékokkal, különösen az I. r. vádlott terhelő vallomásával egyeztek meg (BH2000. 192). Az elsőfokú ítélet indokolását ebben a körben annyiban helyesbíti az ítéltábla, hogy a határozat [224] bekezdésében említett ún. Kaiser ügy az idézett szempontokkal ellentétes bizonyíték értékelés kiemelése folytán nem lehet alkalmas a helyesnek tartott és követendő mérlegelő tevékenység bemutatására, ezért jelen ügyben irreleváns, másrészt konkrét határozat megjelölésére sem került sor, mely alapján az irányadó bírói gyakorlat bemutatható lenne, ezért az említetteket mellőzni kellett.

[32] Utalni szükséges rá, hogy a vádlottak személyiségszerkezeténél a pszichológus szakértői bizonyítás szexuális magatartást determináló tényezőként mindkettejük esetében éretlen



interszexuális attitűdöt igazolt, az irreális szexuális vágyak, fojtott feszült fantáziálás különösen Terhelt2 II. r. vádlottnál volt kimutatható, akit a szakértő bírósági meghallgatása során szexuálisan „mindenevőként” jellemzett (igazságügyi pszichológiai szakvélemény, nyomozási irat II. kötet 773-774. oldal, 87. számú tárgyalási jegyzőkönyv 14. oldal), ami pedig a cselekmény jellemzőivel, a passzív alany életkorával, testi adottságaival összhangban áll.

[33] Összefoglalva, az elsőfokú ítéletben kimerítően elemzett bizonyítékok közül mindkét vádlott aktív cselekvőségét erősítette meg Terhelt1 I. r. vádlott beismerő vallomása, a nyomozási szemle és a helyszíni tárgyalás eredménye, igazolt helyismeretük, a volt zárkatársak vallomásai, az orvosszakértői bizonyítás, a vádlottak személyiségszerkezetére pedig az igazságügyi elmeorvosszakértői és igazságügyi pszichológus szakértői vélemény.

[34] A bizonyítékok értékelése, különösen Terhelt1 I. r. vádlott és a tanúvallomások kapcsán arra kíván még utalni a másodfokú bíróság, miszerint nagy terjedelmű bizonyítási anyagnál gyakran előfordul, hogy egyes bizonyítékok tartalmával a mérlegelt tényállás ellentétbe kerül, de felderítetlenség vagy helytelen ténybeli következtetés nem valósult meg. A bizonyítékok értékelésének megszokott és logikus módja az, hogy a bíróság a vallomás – más bizonyítékokkal megerősített – részeit fogadja el irányadónak a történeti tényállás megállapításakor, míg a vallomás azon részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja (BH1998. 418. III., BH2002. 87). Ez irányadó más jellegű bizonyítékokra is.

[35] A védők lényegében a bizonyítékok okszerű értékelésén keresztül támadták a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség alapvető fellebbviteli perjogi szabálya folytán eredményre nem vezethetett. A vádlottak és a védők sem jelöltek meg olyan nóvumot, perdöntő körülményt, mely megkérdőjelezné a törvényszék ténykérdésekben hozott döntését. A védekezések fő iránya annak sérelmezése volt, hogy a bíróság a vádlottak tagadásával szemben a tényállást miért a terhelő bizonyítékokra alapította. Ennek pedig az elsőfokú bíróság logikus, okszerű magyarázatát adta, a már megvizsgált bizonyítékok újraértékelése tartalmi és formai okból is kizárt a tényállás megalapozottsága miatt.

[36] A bírói mérlegelés kapcsán utalni kell rá, hogy a bizonyításon mint megismerő tevékenységen keresztül visz az út a bizonyítékok értékelésén át a tényállás megállapításig. Az ítélethozatalban az objektív tényezők mellett hangsúlyt kapnak a szubjektív elemek, így a bírói meggyőződés, mely nem korlátok nélküli, hiszen azt behatárolják az eljárási szabályok, a logika törvényei, az észszerű gondolkodás szabályai. Jelen esetben ezen határokat az elsőfokú bíróság megtartotta. Mérlegelése ezért nem támadható, felül nem mérlegelhető megalapozatlansági ok hiányában a másodfokú eljárásban. E részben utal a másodfokú bíróság a magyar büntető eljárásjog irodalmában viszonylag kevésbé feldolgozott jogterület egyik alapművére (lsd.: Nagy Lajos: Ítélet a büntetőperben, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1974, 115-175, 193, 264. oldal). Bár a monográfia nem a Be. rendelkezéseit vizsgálja, azonban a bírói meggyőződés, a megalapozottság-

megalapozatlanság kérdésköre, a bizonyosság és valószínűség logikai megközelítése alapvetően változatlan évtizedek óta.

[37] Fontos leszögezni, hogy megalapozatlansági ok hiányában, azaz a tényállás megalapozottsága mellett a tényálláshoz kötöttség elvéből adódóan a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja (BH2023. 5). Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).

[38] Az anyagi jogi kérdések felülbírálatakor az ítéltábla elsődlegesen rögzíti, hogy a Btk. 2. § (1), (2) bekezdés alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az új törvény (a korábbi törvény módosítása) értelemszerűen nem eredményezhet enyhébb elbírálást.

[39] Az elsőfokú bíróság – büntethetőségi akadály hiányában – törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és mindkét vádlott cselekménye megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

[40] A vádlottak aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára a 3/2013. Büntető jogegységi határozat iránymutatása alapján elsősorban a feltárt alanyi és tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. Ezt az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, viszont figyelmen kívül hagyta, hogy a vádlottak ittas-bódult állapota miatt az alanyi oldal nem volt teljes. Az önhibából eredő ittas állapot a Btk. 18. § szerint a büntetőjogi felelősség alól nem mentesít, következménye viszont, hogy a szándék vizsgálatakor az alanyi oldali elemeket is a tárgyi tényezők tükrében kell megítélni, azaz a tudatzavar miatt elsősorban az objektív, külső tényeknek van jelentőségük, mert az elkövetőnek a tettehez fűződő érzelmi viszonya (belső tények) nem kórosan és önhibából fakadóan, de tipikusan más, mint józan személynél. Ebben a fontos kérdésben a III. számú Büntető Elvi Döntés nyomán kialakult és a Kúria által jelenleg is fenntartott bírói gyakorlat egységes (Kúria Bfv.I.1276/2022/6.). Ettől eltekintve a tárgyi tényezőkön keresztül a törvényszék helyesen állapította meg mindkét vádlott terhére az egyenes ölési szándékot, az elkövetés hely, idő és mód alapján ugyanis alappal lehet arra következtetni, hogy a sértett életét az elkövetés adott óráiban, percekben ki akarták oltani és nem csak belenyugodtak a halálos eredménybe. E részben utal rá az ítéltábla, hogy az emberölés büntettének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, e szándék a cselekménysor végrehajtása során is létrejöhét, akár rögtönös formában (BH2023. 88.I.). A két vádlott a ölési cselekménynek valóban társtettese, függetlenül attól, hogy konkrétan nem határolható már el, hogy pontosan melyik terhelt cselekménye konkrétan mely sérülést hozta létre (BH2016. 51.I., BH2018. 215).

[41] Egyetértett az ítéltábla azon elsőbírósági állásponttal is, hogy az ölési cselekményt a vádlottak a Btk. 160. § (2) bekezdés b) pontja szerint nyereségvágyból követték el. Az elkövetés egyik fő célja a sértett, számukra idegen javainak megszerzése volt, mely részben eredményre is vezetett, ezért e minősítő körülmény megállapítása mindenben megfelel a törvénynek.

[42] Helytálló a cselekmény különös kegyetlenséggel elkövetettként minősítése is a Btk. 160. § (2) bekezdés d) pontjában foglaltaknak megfelelően. A vádlottak tette olyan kirívóan durva, melyből okszerűen lehet következtetést vonni az elkövetés embertelenségére. A vádlottak a legalapvetőbb erkölcsi normákat megsértve, a sértettnek objektíve alkalmasan jelentős szenvedést okozva, őt meztelenül a télies időjárásban a hideg padlón hagyva vették el az életét, mely különös kegyetlenséggel elkövetettként értékelendő, miként azt az elsőfokú bíróság is kifogástalanul kifejtette.

[43] Nem tévedett a törvényszék akkor sem, amikor a részben szexuális motívumból fakadó cselekményt a Btk. 160. § (2) bekezdés c) pontja szerint, aljas indokból elkövetettként is értékelte. Egységes abban a bírói gyakorlat, hogyha a nemi erkölcs elleni bűncselekmény véghezvitele érdekében alkalmazott erőszakhoz ölési szándék is társul, akkor az aljas indokból elkövetett emberölés megállapításának van helye (BJD 2952., 6319., 8134.). Az irányadó tényállás [29] bekezdése egyértelműen tartalmazza már a sértett bántalmazását megelőzően kialakult szexuális motívumot, ezért a vádlottak terhére e minősített eset megállapításának volt helye, szemben a másodfokú ügyészség indítványában megjelölt szexuális erőszak büntetével. Az ügyészség által hivatkozott eseti döntések részben más tényálláson alapulnak, másrészt a felülbírált ügyben egyértelmű, hogy nem az ölés végrehajtása során jött létre a terhelti szexuális szándék, hanem már előzetesen. Ilyen tényállás mellett az elsőfokú bíróság álláspontja áll összhangban a törvénnyel és az ítélkezési gyakorlattal.

[44] A Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontjában szabályozott minősítő körülmény megállapítása is törvényes, az igen magas életkorú, idős, egyedül élő és koránál fogva nyilvánvalóan a védekezésre már kevésbé képes sértett sérelmére elkövetés e minősítő körülmény törvényi tényállási elemeit is megvalósította.

[45] A bűnösség megállapítása a magánlaksértés vétségében szintén megfelel a törvénynek. Az élet elleni büntett és a házijogot sértő bűncselekmény bűnhalmazata valódi (Kúria Bfv.III.872/2023/14.). A büntetőjogi felelősség rögzítésének eljárásjogi feltételei (joghatályos magánindítvány) is fennálltak.

[46] A korábbi – büntetővégzésben alkalmazott – próbára bocsátás megszüntetés és a hamis vád büntetében Terhelt1 I. r. vádlott bűnösségének megállapítása ugyancsak törvényes.

[47]Az elsőfokú bíróság a *büntetés kiszabása* során irányadó bűnösségi körülményeket nagyrészt feltárta és megfelelően értékelte. A büntetlen előélet nyomatéka mindkét vádlottnál, de főként a korábbi intézkedés miatt Terhelt1-nál kisebb, figyelemmel az elbírált bűncselekmények alapvető normákat sértő voltára és kiemelt társadalomra veszélyességére. A megbánó magatartás, legalábbis a másodfokú eljárásban közvetlenül nem volt értékelhető, de az legfeljebb Terhelt1 I. r. vádlottnál vehető figyelembe, hiszen Terhelt2 II. r. vádlott az eljárás során végig tagadta a bűncselekmény elkövetését, így valódi, a hatóság előtt is érzékelhető megbánásáról nem lehet szó. A hasonló jellegű bűncselekmények számának országos és regionális elszaporodott volta érdemi és nagy hatású súlyosító körülmény, de kifejezetten az idős sértett sérelmére elkövetés külön azért nem súlyosíthat, mert részben ezen ok folytán minősül az emberölés súlyosabban a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pont szerint, így a jelzett tény súlyosítóként figyelembevétele kétszeres értékelést jelentene.

[48] A bűnösségi körülmények indokolt helyesbítésétől eltekintve az elsőfokú bíróság mindkét vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmas, a bünteteskiszabási elvekkel összhangban álló, tetterányos büntetést szabott ki, mely kifejezi az egyéniesítést is. A társadalom védelme a határozatlan tartamú, azaz életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását indokolja a négy okból súlyosabban minősülő befejezett emberölést elkövető vádlottakkal szemben, tettük rendkívül embertelen, a sértettet megalázó, olyan tett, melyre nincs valós mentség. Esetükben a törvény szigorát kellett alkalmazni. A büntett súlyához és az elkövetők személyéhez illően került sor a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának egyaránt 35 évben történő megállapítása is. Különbségtétel a két vádlott között nem volt indokolt, mert a bűnösségi körülményeik egymást kiegyenlítik. Terhes ügyészégi fellebbezés hiányában a büntetés a súlyosítási tilalom garanciális szabályai szerint egyébként sem súlyosítható, de a másodfokú bíróság is rögzíti, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kizárásának, azaz tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés (ún. TÉSZ) kiszabásának nem álltak fenn maradéktalanul a feltételei. Ezt egyrészt büntetlen előéletük, másfelől életkoruk sem indokolta. E részben az elsőfokú ítélet [301] bekezdésében foglaltakkal szemben kiemeli a másodfokú bíróság, hogy jelenleg az Európai Emberi Jogok Bírósága (EJEB) döntéseitől és a korábbi felülvizsgálati eljárásoktól függetlenül a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés az alkotmányos jogrend és a magyar büntetőjog része, alkalmazását nemzetközi szerződés nem zárja ki (Kúria Bfv.635/2023/7. számú precedens). Megjegyzendő, hogy az EJEB nem magát a büntetés formát, hanem elsődlegesen a végrehajtási kérdéseket, és a kegyelmi eljárást, illetve annak lehetőségét, szabályait kifogásolta, melyet a hazai jogalkotó azóta rendezett.

[49] A büntetés túl szigorúnak nem tekinthető, lényeges enyhítésre a másodfokú bíróság az I. r. vádlott nyomozási beismerése és a terhelték idősebb életkora ellenére nem látott alapot.

[50] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára (fegyház) és az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó rendelkezések is törvényesek.

[51] Indokoltan került sor a törvényi maximális tartamban mindkét vádlottnál a közügyektől eltiltás kiszabására is.

[52] A törvénynek megfelelnek a vagyonek Kobzásra, a lefoglalt bűnjelkekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései is.

[53] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezések alaptalansága miatt – és mert hatályon kívül helyezési ok nem valósult meg – döntően helyes indokainál fogva, az indokolás kisebb módosításával a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[54] A további beszámításra vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1), (2) bekezdésén alapul.

[55] A vádlottak megváltozott tényleges tartózkodási (fogvatartási) helyét a másodfokú bíróság a Be.604. § (3) bekezdés c) pontjának előírása folytán rögzítette a bűnügyi iratok tartalma alapján.

[56] Az ítéltábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védők részvételével kapcsolatban felmerült, a bűnösnek kimondott vádlottakat terhelő bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése szerint állapította meg.

[57] A Be. 615. § (1), (2) bekezdés értelmében ellentétes döntés hiányában másodfellebbezésnek nincs helye.

Debrecen, 2025. június 17.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 6.B.61/2022/118. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.818/2024/31. számú végzése által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2025. június 17.

Dr. Háger Tamás sk.

